

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в III кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Закарпатської області** у III кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну, високі ціни на енергоносії та брак кваліфікованих працівників, респонденти **очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** в наступні 12 місяців. Водночас респонденти стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у цей період. Очікується швидше зростання цін. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – 27.3% (у попередньому кварталі – 9.1%) (графік 1). У цілому по Україні очікується баланс відповідей – 3.7%;
- **швидше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 63.6% респондентів області очікують, що зростання цін не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 90.9%), у цілому по Україні – 54.5%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют, витрати на виробництво та податкові зміни (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 81.8% респондентів (як у II кварталі 2024 року), у цілому по Україні – 88.5%;
- **фінансово-економічний стану своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 9.1%) (таблиця). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 0.9%;
- **обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні, у тому числі на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – по 0.0% (як у попередньому кварталі) (таблиця). У цілому по Україні – 10.5% та 11.2% відповідно;
- **зменшення обсягів інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – 9.1%). Водночас очікується, що **обсяги інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 9.1%) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 3.2% та 7.5% відповідно;
- **кількість працівників на своїх підприємствах на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 10.9%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства:** баланс відповідей – 90.9% (як у II кварталі 2024 року). Респонденти також очікують **пришвидшення підвищення цін на товари / послуги власного виробництва:** баланс відповідей – 63.6% (у попередньому кварталі – 45.5%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливають курс гривні до іноземних валют, ціни на енергоносії та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **збільшення витрат на одиницю продукції вищими темпами:** баланс відповідей – 45.5% (у попередньому кварталі – 27.3%). Респонденти також очікують **повільніше збільшення витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 36.4% (у II кварталі 2024 року – 45.5%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

Частка респондентів, які планують брати банківські кредити, становить 18.2%, як у попередньому кварталі (графік 8). Респонденти розділилися, 50.0% з них надають перевагу запозиченням у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування (вплив чинника посилюється), занадто високі ставки за кредитами, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та значні коливання курсу гривні до іноземних валют (графік 9).

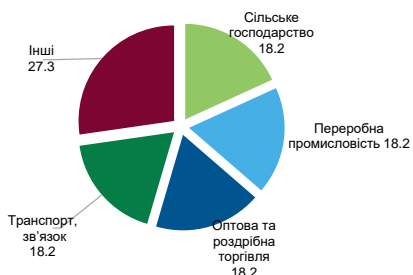
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

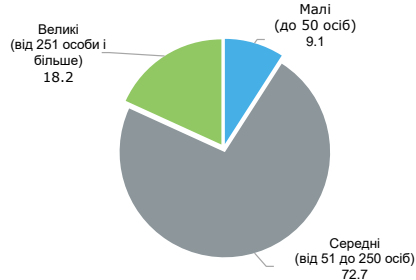
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поліпшився й оцінюється як добрий:** баланс відповідей – 18.2% (одні з найвищих оцінок серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 27.3%). У цілому по Україні респонденти оцінюють поточний фінансово-економічний стан їх підприємств як поганий – «мінус» 6.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%);
- **підприємства області змушені залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване збільшення попиту:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 9.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

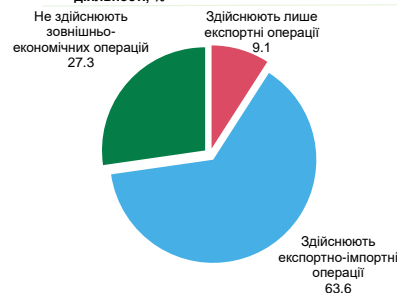
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

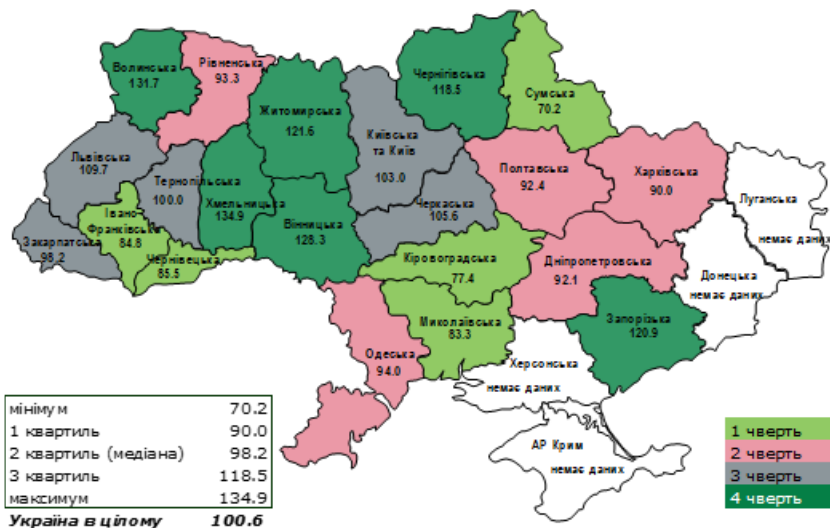

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 липня – 19 серпня 2024 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

³квартіль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
⁴медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-18.2	0.0	9.1	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	18.2	0.0	0.0	0.0	0.0
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-18.2	-18.2	-18.2	9.1	-9.1
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	-9.1	-9.1	-9.1	-9.1	0.0
кількості працівників	0.0	-9.1	-18.2	-18.2	0.0

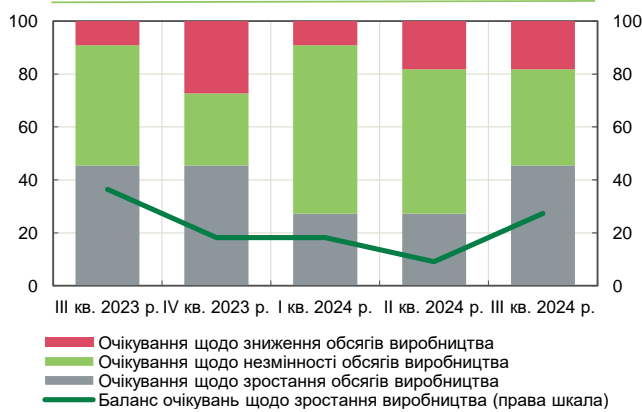
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

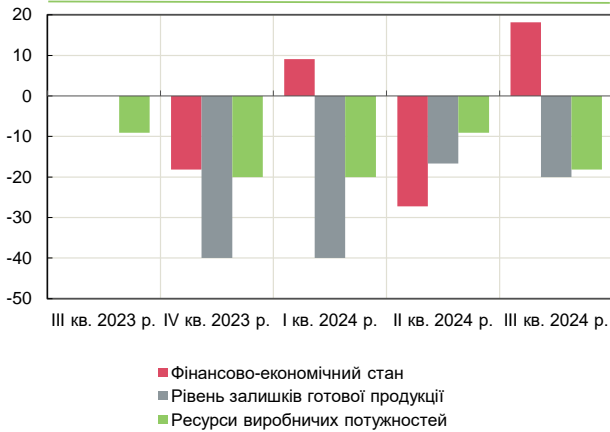
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

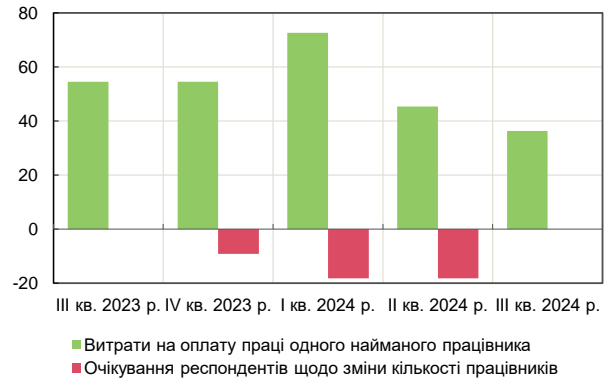
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

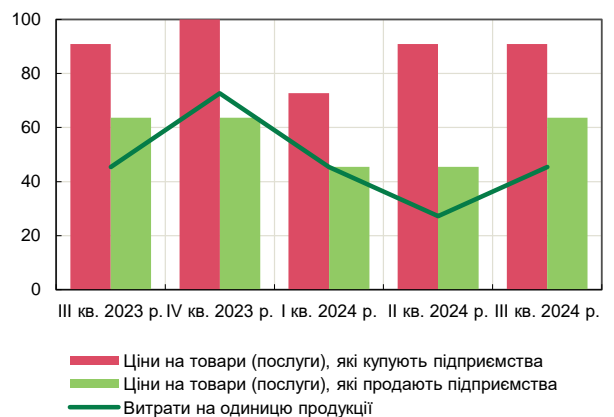
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

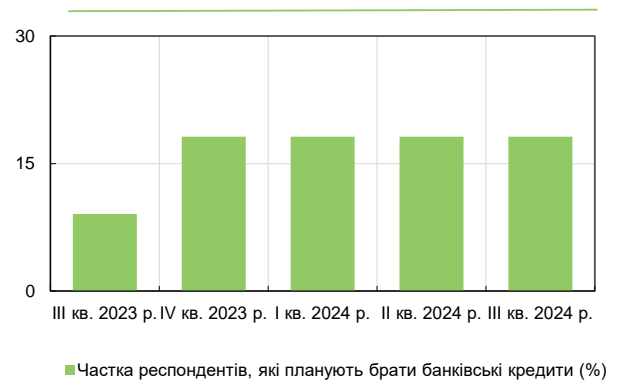
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

